

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
๑	การจัดทำฐานข้อมูลการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บ ขน	๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการรวมกลุ่มในพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขนและกำจัดขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการเก็บขนขยะให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ๒) รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) และการกำหนด MOU ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม พร้อมทั้งรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น ๓) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ๔) จัดทำข้อมูลพื้นฐานปริมาณขยะมูลฝอยของกลุ่ม ๔.๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๔.๒) ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ๔.๓) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้และส่งกำจัด ๔.๔) ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในพื้นที่ ๕) ข้อมูลรถเก็บขนขยะ เส้นทาง และระยะทางการขนส่งภายในกลุ่ม ๖) ข้อมูลสถานที่กำจัดขยะในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสมาชิกของกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) ทั้งหมด (ถูกสุขลักษณะและไม่ถูกสุขลักษณะ) ๗) ข้อมูลรายรับ รายจ่าย ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกลุ่มพื้นที่ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเก็บขน ค่าใช้จ่ายในการกำจัด ๘) ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบขยะมูลฝอยภาพรวมของกลุ่มพื้นที่
๒	กำหนดแนวทางการจัดการขยะต้นทาง	๑. การส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะต้นทางตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ๒) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการในพื้นที่ โดยกำหนดแนวทางให้ชัดเจนตามประเภทของขยะมูลฝอย ได้แก่ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตราย มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อในชุมชน (ไม่รวมถึงมูลฝอยติดเชื้อจากคลินิกและสถานพยาบาล) ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยที่ส่งเสริมและจูงใจให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง ๓) การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ในการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงความสำคัญและปัญหาของการจัดการขยะ และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการทำงานร่วมกับชุมชนและผลักดันการบริหารจัดการขยะในพื้นที่

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
๓	กำหนดแนวทาง การจัดการขยะกลางทาง	๑) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่หรือเส้นทางเก็บขนขยะมูลฝอยให้ชัดเจนและครอบคลุมพื้นที่ โดยประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ทราบทั่วกัน ๒) แผนการตรวจสอบสภาพรถเก็บขนให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน และมีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ๓) การจัดทำแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งด้านสุขภาพและความปลอดภัย ๔) มีการกำหนดมาตรการในการควบคุมดูแลการเก็บขนให้มีประสิทธิภาพ ๕) หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานที่ขนถ่ายขยะมูลฝอย ให้มีการควบคุมกำกับดูแลตามกฎหมายกระทรวงสุข ลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐
๔	กำหนดแนวทาง การจัดการขยะปลายทาง	๑) สมาชิกในกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) พิจารณาความเหมาะสมร่วมกันในการกำหนดสถานที่กำจัดขยะที่เป็นไปได้ โดยคำนึงถึงเกณฑ์การดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ๑.๑) สถานที่ตั้งมีความเหมาะสม (๑) กรณีสถานที่เดิม ให้กำหนดมาตรการไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (๒) กรณีกำหนดสถานที่ใหม่ ให้พิจารณาความเหมาะสมของสถานที่กำจัดขยะ ๑.๒) ระยะในการขนส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมีความเหมาะสม คุ่มค่า ไม่ควรมีระยะทางไกลกว่า ๕๐ กิโลเมตร หากเกินระยะดังกล่าว อาจพิจารณาจัดตั้งสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย ๒) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เช่น แผนการปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพสถานที่กำจัดขยะของกลุ่ม Clusters แผนจัดการความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น (เพลิงไหม้ น้ำท่วม) แผนบริหารงานบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระบวนการทำงานมีบุคลากรรับผิดชอบต่อเนื่อง ๓) มีการจัดทำมาตรการควบคุมการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรการลักลอบทิ้ง มาตรการรื้อถอน มาตรการการจัดการขยะขนส่งทางเรือ ๔) สมาชิกในกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) พิจารณาความเหมาะสมในการเลือกรูปแบบและวิธีการในการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า ฯลฯ เพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคต
๕	ด้านอื่น ๆ	๑) การจัดประชุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมาชิกของกลุ่ม อย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง ๒) การกำหนดช่องทางรับเรื่องการร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนแจ้งเหตุที่เกิดจากการบริหารจัดการขยะของกลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ ๓) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่ม ๓.๑) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในเขตจังหวัดเพื่อเพิ่ม

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
		ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมูลฝอยให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการมูลฝอย ให้เสนอเหตุผลความจำเป็นและวิธีการที่จะขอเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบ โดยให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย ๓.๒) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลความจำเป็นในการดำเนินการข้ามเขตจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมูลฝอย ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอเหตุผลความจำเป็นและวิธีการที่จะขอดำเนินการข้ามเขตจังหวัดต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดนั้นเพื่อพิจารณาก่อนส่งต่อให้จังหวัดที่เป็นพื้นที่รับรององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม แล้วให้จังหวัดที่เป็นพื้นที่รับรององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่มเสนอเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยพิจารณาแล้วจึงเสนอความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเพื่อทำความตกลงก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงกลุ่มดังกล่าว ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้วย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรวมกลุ่มเดิมและมีข้อตกลงขนส่งขยะระหว่างกัน หรือโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณให้มีการดำเนินการร่วมกันในการขนส่งขยะแล้ว

จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ